

Drage diplomantke, dragi diplomanti!

Akademija je umetniška, izobraževalna in raziskovalna ustanova. Je osrednja tovrstna ustanova v Sloveniji.

Akademija ni običajna šola, je drugačna ... specifična. Specifičnost umetniških, oblikovalskih, restavratorskih študijev je študij in raziskovanje skozi prakso, »learning by doing«, je študij / mišljenje skozi delo, skozi ustvarjanje – torej ustvarjalno mišljenje, delo.

Vzpodbujanje svobodnega, kritičnega in analitičnega ustvarjalnega mišljenja pri študentkah in študentih je temeljno poslanstvo Akademije.

Akademija je prostor, kjer naj se razvija, **udejanja** ustvarjalni duh! Znanje in ustvarjanje je vaša, naša moč! Delo je moč! Le to pa je hkrati tudi emancipacija posameznika in njegovo sodelovanje v skupnosti.

Ustvarjanje in znanje pa se mora nenehno dopolnjevati, razvijati, saj je »znanje nenehno preseganje znanja« in »ustvarjanje je tudi nenehno preseganje ustvarjanja«.

Študijski programi na Akademiji so v temelju interdisciplinarni ter interaktivni. Na akademiji govorimo: Akademija je spodbudno in kreativno okolje za svobodomiselnost, ustvarjalne mlade ljudi, za občutljive osebnosti zunaj formatov, klišejev. In še: je prostor kjer se lahko ustvarjalno razmišlja, zunaj kalupov, na nove, individualne načine.

Zakaj individualno? Ker vsak raziskovalec, umetnik, oblikovalec, restavrator išče svojo pot. Umetniki, oblikovalci... imajo zelo različne poti. Avantgardni umetniki in oblikovalci so vedno – kot se sicer stereotipno reče, ampak je res – pred svojim časom, saj odkrivajo in si zamišljajo nove – vizualne, umetniške, oblikovalske – izraze, vsebine in ideje, ustvarjajo nove svetove!

Omenjeno pa danes mislim/mislimo, razumem/razumemo in gledam/gledamo še širše: iskati moramo, ne le svoje, ampak skupne poti. Nova razumevanja izobraževanja in učenja so »participativno izobraževanje« in »skupnostno raziskovanje« ter »skupnostno izobraževanje« ali »skupno ustvarjanje znanja«.

Saj ni več enosmernega prenašanja znanja in veščin – enostransko – s strani profesorja, profesorice – temveč gre za nesimetrične in večplastne relacije, za krožni proces, za dialog, za različne vloge in za sodelovanja, prehajanja, saj učenje je gibaje, je proces, kjer se vsi učimo.

Na Akademiji moramo kritično preiščevati vzpostavljene odnose med učiteljem in učencem, profesorico, profesorjem in študentko, študentom v študijskem procesu, saj »učitelj, ni več tisti, ki posreduje, in učenec, ni le tisti, ki se uči« ker študijski program je tu in tam »kjer se srečamo«.

Upam, da ste Akademijo prepoznali kot spodbudno in produktivno okolje za ustvarjalne naloge, projekte, svoja dela, kot prostor za raziskovanje in ustvarjanje, za učenje in tudi kot sodelovalno okolje za vse vas.

Drage magistre, dragi magistri!

Naš svet... ali bolje: naši svetovi in tudi drugi, neznani svetovi – in - naša družba in tudi druge, odročne družbe... se soočajo s številnimi preobrati, lomi, spremembami...

Številne politične in družbene radikalizacije in polarizacije, vse večja netoleranca, nacionalizmi imajo za posledico številne vojne - ne le ekonomske, tehnološke, internetne vojne - in ne le dve vojaški, resnično strašni, strašni, genocidni, ki sta danes na medijskem radarju.

Živimo/živite v svetu številnih neenakosti, nepravilnosti, v tehnološki družbi lažnih novic ali drugače rečeno: »lažnih resnic«...

V tem svetu, svetovih moramo nenehno iskati nove upore, nove oblike in nove vsebine, nove načine oblikovanja boljših družbenih odnosov. Gre za preživetje, ker svet ni varen, ni zanesljiv. Še najmanj je skladišče starih idej, ki ne dajejo več odgovorov na sodobne težave, izzive, zato moramo nenehno ustvarjati, preoblikovati, tudi eksperimentirati! In čeprav je spomin zelo važen, znanje o preteklosti je nujno, pa vendar stare oblike niso primerne za sodobni svet.

Živimo, živite v dobi masovne, globalne internetne distribucije, džungli digitalnih podob, memov, gifov... delamo in učimo, študiramo v času kibernetičnih vojn, twitov, številnih kriz, nezaupanja v znanje, v znanost in umetnost... v kontekstu proizvodnje lažnih resnic, to je prevar, laži, je prav znanje, učenje, študij najboljši upor proti temu!

Na akademiji se zavzemam/o za senzibilno, a vedno kritično analizo obstoječega za soustvarjanje, sooblikovanje boljšega skupnega – skupnega sedanjega in tudi skupnega prihodnjega. Smo za vključujoče in integralno razmišljanje ter ustvarjanje – najprej – vsebin, idej, predlogov in iz njih politik, ukrepov za boljše in humano delovno okolje ter za sodelujoče in konstruktivne odnose.

Vsak študent, študentka si mora zastaviti nekaj ključnih, temeljnih vprašanj: **KAJ - ZAKAJ – KAKO**. Naloga diplomantke ali diplomanta ali magistre, magistra je oblikovati, ustvariti, risati, modelirati... definirati svoje mesto v svetu, ob zavedanju, da svet vendarle moramo vedno razumeti **kot skupnost**, kot kompleksen in krhek družben organizem, kot obliko živih razmerij in povezovanja različnih vlog, krogotok ljudi in dela, delovnih srečevanj, ne le distribucije blaga in kroženja kapitala. Zato smo, **ste** prav mladi tisti, ki z raziskovanjem in ustvarjanjem ustvarjate nova znanja, nove oblike in nove predloge, nova razumevanja družbenih procesov in naših srečanj, povezovanj. Mislite umetnost, oblikovanje, restavriranje ...kot intervencijo, kot poseg v obstoječe strukture in kot možnosti za dobre, pozitivne družbene – seveda ne le ekonomske – spremembe.

V dinamičnem gibanju, procesu skupnostnih sprememb, se moramo vsi truditi za soustvarjanje boljšega in pravičnejšega sveta in za soustvarjanje bolj zdravega, trajnostnega ekosistema družbe!

Ob uspešnem zaključku vašega študija Vam želim uspešen prehod, prehode v družbo, upam v pozitivne in konstruktivne družbene povezave in delovna razmerja, tudi v zaveznitva, povezovanja, združevanja in vključevanja, tudi tovarištva!

Spoštovane nagrajenke, spoštovani nagrajenci!

Kaj nas loči od instinktov, od darvinizma in vsakdanjega boja za kruh in preživetje? V prvi vrsti ustvarjalnost, umetnost! Današnja dominantna ideologija globalnega kapitalizma nas sili konzumirati, gledati, doživeti v zelo kratkem času in plitkem, ozkem prostoru, konzumirati tukaj in zdaj. Zakaj so umetnost, oblikovanje in tudi restavriranje pomembne? Zato ker nasprotujejo ustaljenemu, ustaljenim vzorcem, npr. neprehodnemu glagolu sedanosti. Francoski zgodovinar François Hartog je to izkustvo časa poimenoval: prezentizem. Prezentizem ima - tudi - perfidno konotacijo: teatralizacije trenutka. Danes živimo, piše: »redukcijo časa na golo sedanost«. Na sedaj, zdaj, zdaj, zgolj zdaj, »uživam zdaj« govori potrošnik kapitalizma.

Umetnost se temu upira. In snuje različne časovnosti, tudi prihajajoče čase. Umetnost, oblikovanje je sicer navzoče tukaj in zdaj, bo pa še potem in še daleč potem in nikoli je ne bomo do konca izčrpali.

Kaj je umetnost, kaj je oblikovanje, kaj restavriranje? to so nenehna vprašanja, zato morate razmišljati o neprestanih preobrazbah, spremembah, preoblikovanju in »metamorfozah« tega dvoumnega, čarobnega, več smiselnega, včasih nejasnega, skritega, nerazumljivega, namišljenega/izmišljenega, svetlega, tudi mračnega, revnega, obskurnega... predmeta, imenovanega umetnost in nikoli zgolj uporabnega, zgolj funkcionalnega oblikovanja, ker to, nikoli ni - zgolj to!

Umetnost gledamo, umetnost pa nas hkrati uči videti, umetnost nas pripravi do gledanja in umetnost nam pokaže, nam da videti, česar s svojimi očmi ne vidimo. Medtem, ko restavrirana umetnina oživi, se izgubljen, nevidno naredi za vidno.

Za oblikovanje verjamemo, da spreminja družbo, dom in svet in še več: oblikovanje je tisto, kar družbo/ dom in svet nenehno gradi, so-oblikuje. Prav tako lahko tudi restavriranje - na svoj način - ko oživlja, ko daje ponovno videti so-oblikuje dom in svet.

Umetnost je refleksija/odboj, vendar *z odbojem*, *z refleksijo* nikoli ne naredi enakega, še manj istega, vedno pa ustvari nov svet in nov dom.

Lahko rečemo: brez umetnosti ni družbe, ne civilizacije. In resnično - šele z 'odbojem' umetnosti postane svet globlji, človeški, civiliziran. Oblikovanje je svet, je naš dom in tudi umetnost je iz sveta, čeprav je mnogokrat pregnana od doma: je del sveta in hkrati je njegova razlika, tisto kar človeka postavi *v odnos do sveta*, prav to z drugimi sredstvi naredi tudi oblikovanje.

In še to: oblikovanje in umetnost nikoli nista zgolj obstoječe ne potrjevanje, ponavljanje znanega, nasprotno: znano postavlja v nove, neznane, nenavadne odnose in gradi nove družbene prostore. Hkrati oblikovanje -in tudi umetnost - vzpostavlja nove oblike, pre-oblikuje in so-oblikuje družbo, in spet – podobno lahko rečemo za umetnost.

Umetnost je tudi razkritje; vendar to ni nujno vedno prijetno, lepo razkritje. Umetnost je lahko nelepa, težka, težavna, grda in seveda tudi neprijetna. Najboljša umetniška dela so vedno bila tudi najnevarnejša, ker sprožajo najmočnejša čustva in najmočnejše reakcije.

Oblikovanje lahko razumemo in prepoznavamo kot produkcijo in proces novega, ustvarjanje nečesa novega, neznanega, enako velja za umetnost: tudi umetnost je produkcija in proces novega. In hkrati je - dogodek, rojstvo. Restavriranje je prav tako nov pogled na svet, na umetnino.

Umetnost je pa tudi tisto, kar doslej še ni bilo umetnost, kar doslej še ni veljalo za umetnost, to je tudi vaše delo! Vendar umetnost ni nujno napad na stereotipe, konvencije in vojna napoved tradicionalnim, znanim pogledom na umetnost, na 'umetniški predmet', sliko ali kip. Umetnost je čarovnija ali kreacija novega realnega.

Ne ena oblika, temveč številne oblike med človekom in družbo. Družba je prepletena, povezana in tudi ločena, razdeljena. Zapletene oblike, nenehno ustvarjanje, ne le predmetov, tudi odnosov. Družba je krožni proces, menjava, človek je tu oboje: subjekt in objekt, ustvarjalec ali pasivni porabnik/potrošnik.

Nagrajenke, nagrajenci, vsi ste ustvarjalci in čestitam vam za izjemne študijske dosežke!